

## A TANTÁRGY ADATLAPJA

### 1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar
1.3 Intézet	Újságírás
1.4 Szakterület	Kommunikációtudomány
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Újságírás

### 2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Tényfeltáró újságírás – Az információ-begyűjtés technikái						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Tibori Szabó Zoltán						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Tibori Szabó Zoltán						
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező

### 3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					1,5
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					1
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					1
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					0,5
Vizsgák					
Más tevékenységek: .....					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	56				
3.8 A félév össz-óraszama	98				
3.9 Kreditszám	5				

### 4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sajtóműfajok tantárgyból átmenő osztályzat megszerzése</li> </ul>
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> <li>számítógépes ismeretek (World, Excel stb.), internet-kapcsolat, e-mail</li> </ul>

### 5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> <li>nincsenek</li> </ul>
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> <li>a kötelező dolgozatok elkészítése és leadása</li> </ul>

## 6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

<b>Szakmai kompetenciák</b>	<p><b>C4.4.</b> Az információ kezelésében használt felmérési kritériumok, módszerek és modellek alkalmazása</p> <p><b>C4.5</b> Egyéni részprojekt kidolgozása egy szerkesztőség és/vagy kutatói csoport tevékenységével összehangolva, egy projekt keretén belül</p> <p><b>C5.2.</b> Az újságíró szakmai felelősségére vonatkozó gondolatmenetek megfogalmazása, megoldási módszerek kidolgozása a forrásokkal való kommunikációs problémákra.</p> <p><b>C 6.2.</b> Szerkesztőségi célkitűzések kidolgozása a célközönség függvényében.</p>
<b>Transzverzális kompetenciák</b>	<p><b>CT2.</b> A hatékony munka elveinek alkalmazása a multidiszciplináris csoportban, egyes hierarchikus feladatok teljesítése mellett.</p>

## 7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> <li>a hallgatók felkészítése tényfeltáró riportok írására</li> </ul>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> <li>mindazoknak az ismereteknek az elsajátítása és szakavatott használata, amelyek birtokában az újságíró a napi hírfolyamból, történelekből és más információkból képes kiszűrni a korrupciógyanús ügyeket</li> <li>az oknyomozó kompetenciák elsajátítása, a különböző írott források feltárásától, egészen az emberi forrásokkal történő munka technikáinak alkalmazásáig</li> <li>saját adatbázisok létrehozása és kezelése, az oknyomozó munka megkönnyítése érdekében</li> </ul>

## 8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p><u>1. hét:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Az alapvető célkitűzések, a kötelező és az ajánlott szakirodalom, valamint az értékelési szempontok részletes ismertetése</li> </ul>	előadás	
<p><u>2. hét:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mi a tényfeltáró újságírás?</li> <li>Újságírás és oknyomozás</li> </ul>	előadás	
<p><u>3. hét:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>A műfaj története</li> <li>A tényfeltáró újságírás szerepe és kockázatai a 21. század elején</li> <li>Történelmi és szociográfiai tényfeltárás</li> </ul>	előadás + filmrészlet	A hallgatók egyénileg tényfeltáró riporttémát választanak, amelyhez november folyamán forráskutatást végeznek.
<p><u>4. hét:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Írott források kezelése, saját adatbázisok létrehozása</li> <li>Tényfeltárás a számítógép segítségével</li> <li>Könyvtári források</li> <li>Hivatalos és nem hivatalos dokumentumok</li> </ul>	multimédiás előadás	

<u>5. hét:</u> - Honnan pattan ki az ötlet, s hogyan lesz belőle sztori? - Oknyomozó riporterek módszerei	előadás	
<u>6. hét:</u> - A riporter és emberi forrásainak viszonya, kapcsolatok kiépítése és ápolása - A forráskezelés szabályai	előadás	
<u>7. hét:</u> - Beszélgetések, interjúk és ezek technikái - Blöffök és trükkök alkalmazása és az ezekben rejlő veszélyek	előadás	
<u>8. hét:</u> - Tényfeltárás a rendőrségen és a bíróságokon - Hogyan bírjuk szóra a kormányzati intézményeket és a helyi hatóságokat	előadás	A forráskutatás eredményeit összegző dolgozatok leadása.
<u>9. hét:</u> - Oknyomozás a vállalkozói szférában - Az egészségügyi rendszer hiányosságainak feltárása	multimédiás előadás	
<u>10. hét:</u> - A magánélet határai - Politikusok, kormányzati és helyi vezetők vagyona és magánélete	előadás	
<u>11. hét:</u> - Szerkesztőségi támpontok, szakértői segélykérés	előadás	
<u>12. hét:</u> - A tényfeltáró újságírás etikai szabályai - Cenzúra és öncenzúra	előadás	
<u>13. hét:</u> - Felkészülés a riport-írásra - Írástechnikák, szerkezeti arányok, műfaji kérdések	multimédiás előadás	Az elkészített tényfeltáró riportok leadása.
<u>14. hét:</u> - Mi az objektivitás? - Együttműködés a szerkesztővel	előadás	

## Könyvészet

1. Melvin Mencher: *Basic Media Writing*. Brown&Benchmark Publishers, Madison-Dubuque-Indianapolis-Melbourne-Oxford, 1993.; Uő.: *News Reporting and Writing*. Uo., 1994.
2. Cseke Péter: *Tényfeltárás – szociográfia (Jurnalism de investigație)*. Az Erdélyi Tankönyvtanács kiadása, Kolozsvár, 2001. Megtalálható az Egyetemi Könyvtárban és a Spectator Sajtóház könyvtárában.
3. Cseke Péter: *A magyar szociográfia erdélyi műhelyei*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2007.
4. Rus, Călin: *Investigationsjournalismus*. A Művelődés Alapítvány kiadása, Kolozsvár, 2000.
5. Cristian Grosu, Liviu Avram: *Jurnalismul de investigație*. Polirom, Iași, 2004.
6. Bernáth László: *Műfajok és elméletek*. Magyar Média, 2000. I. 57–64.
7. William E. Francois: *Mass Media Law and Regulation*. Waveland Press Inc., Prospect Heights, Illinois, 1994.
8. James A. Jaks, Michael S. Pritchard: *Communication Ethics, Methods of Analysis*. Wadsworth Publishing Company, Belmont, California, 1993.
9. Angelusz Róbert: *A referáló sajtótól az internetig*. In: Vásárhelyi Mária-Halma Gábor (szerk.): *A nyilvánosság rendszerváltása*. Új Mandátum Kiadó, Budapest, 1998. 193-210. old.
10. Monica Macovei, Dan Mihai, Mircea Toma: *Ghid juridic pentru ziaristi*. Agenția de Monitorizare a Presei – Academia Cașavencu, București, 2002.

11. David Anderson, Peter Benjaminson: *Investigative Reporting*. Indiana University Press, Bloomington-London, 1976.
12. *Shaking the Foundations. 200 Years of Investigative Journalism in America*. Bruce Shapiro (ed.), Thunder's Mouth Press-Nation Books, New York, 2003.
13. William Gaines: *Investigative Reporting for Print and Broadcast*. Nelson-Hall Publishers, Chicago, 1994.
14. David L. Protess et al.: *Journalism of Outrage*. The Guilford Press, New York-London, 1991.
15. Christopher Callahan: *A Journalist's Guide to the Internet. The Net As a Reporting Tool*. Allyn & Bacon, Boston, 1999.
16. Paula LaRocque: *The Book On Writing. The Ultimate Guide to Writing Well*. Marion Street Press Inc., Oak Park, 2003.
17. Paul LaRocque: *Heads You Win. An Easy Guide to Better Headline and Caption Writing*. Marion Street Press Inc., Oak Park, 2003.
18. Tibori Szabó Zoltán: Tényfeltáró újságírók harca a hatalommal. *ME.DOK*, III. évf., 1. sz., 2008, 9-20.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A Watergate-ügy példája	filmvetítés+beszélgetés	a diákok csoportosan dolgot készítene az esetről
2. A Watergate-ügy tanulságai	dolgozatok bemutatása, megvitatása	
3. Adatbázisok kikérdezése	multimédia+gyakorlat+vita	
4. Adatbázisok felépítése	multimédia+gyakorlat+vita	
5. Írott források kezelése	dolgozatok bemutatása és vitája	
6. A tényfeltáró újságíró és a jog	különböző hazai, külföldi és nemzetközi bíróságok joggyakorlatának a vitája	
7. Az leadott tényfeltáró riport megbeszélése	a második dolgot bemutatása és vitája	

#### Könyvészet

1. Hugo de Burgh (szerk.): *Oknyomozó újságírás*. Jászöveg Műhely Kiadó, Budapest, 2005.
2. Tényfeltáró Újságírók és Szerkesztők (Investigative Reporters and Editors): [www.ire.org](http://www.ire.org)
3. Oknyomozó Újságírók Nemzetközi Szervezete (International Consortium of Investigative Journalists): [www.icij.org](http://www.icij.org)
4. Román Tényfeltáró Újságírók Központja (Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație): [www.crji.org](http://www.crji.org)
5. Újságírók Nemzetközi Hálózata (International Journalists' Network): [www.ijnet.org](http://www.ijnet.org)
6. Tényfeltáró Újságírók Világszervezete (Global Investigative Journalism): [www.globalinvestigativejournalism.org](http://www.globalinvestigativejournalism.org)
7. Nemzetközi Újságíró Központ (International Center for Journalists): [www.icfj.org](http://www.icfj.org)
8. Médiakutató: [www.mediakutato.hu](http://www.mediakutato.hu)

**9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.**

- A tantárgy az elméleti felkészítés mellett, olyan gyakorlati ismeretek elsajátítását is biztosítja, amelyeket a munkáltatók feltételként támasztanak avégett, hogy minél könnyebben eladható oknyomozó riportok megszülethessenek. Az ilyen munkákat a szakmai szervezetek szorgalmazznak, a közösségek pedig megkövetelnek napjaink újságírójától.

**10. Értékelés**

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	a leadott anyag ismerete	szóbeli vizsga	30%
10.5 Szeminárium / Labor	dolgozatok leadása	értékalapú osztályozás	első dolgozat 20% második dolgozat 30%
	jelenlét	névsorolvasás	20%

**10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei**

- egyéni tényfeltáró vállalkozások bemutatása a vizsga feltétele
- aktív részvétel az előadásokon és a szemináriumokon
- szóbeli vizsga: az előadott anyagból és az ajánlott szakirodalomból

A félév során, az előadás-szemináriumokon megszerzett ismeretek felhasználásával, a hallgatónak tényfeltáró riportot kell írniuk, amelynek témáját szabadon választják. A témaválasztás határideje: az utolsó októberi előadás. A kiválasztott témát feldolgozó riport megírása két dolgozat elkészítésével történik. November során a hallgatók a kiválasztott témához forráskutatást végeznek, s ennek eredményét foglalják össze az első decemberi előadás alkalmával leadott első dolgozatban. A fenti munka során talált forrásokra alapozott tényfeltáró riporteri munkát a hallgatóknak január közepéig kell elvégezniük. Az elkészült tényfeltáró riportot legkésőbb az utolsó előadás alkalmával lehet leadni.

Pótolási lehetőség csak a következő tanévben van, ezért a hallgatóknak igyekezniük kell feladataikat határidőre elkészíteni. A téli vizsgaidőszakban elmulasztott vizsgát a téli pótszesszióban lehet letenni. További vizsgalehetőségre csak a következő tanév téli vizsgaidőszakában nyílik alkalom. A dolgozatok leadásának elmulasztása, illetve az előadások több mint 25 százalékának kihagyása esetén a hallgató nem állhat szóbeli vizsgára, s kénytelen lesz a következő tanévben mindent előlről kezdeni. A plagizálás, illetve a vizsgán véghezvitt csalások vagy csalási próbálkozások ugyanezt eredményezik, továbbá a tanszék által kivizsgálás után esetenként elhatározott szankciót vonják maguk után.

Kitöltés dátuma

2012. szeptember 15.

Előadás felelőse

*Tibori Szabó Zoltán*

(dr. Tibori Szabó Zoltán)

Szeminárium felelőse

*Tibori Szabó Zoltán*

(dr. Tibori Szabó Zoltán)

Az intézeti jóváhagyás dátuma

.....

Intézetigazgató

.....